

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	10
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	11
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	13
Βιβλιογραφία	23

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ (2^{ος} αι. - αρχές 7^{ου} αι.)

1. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	27
α. Ιστορικό πλαίσιο	27
β. Η Λατρεία	29
Βιβλιογραφία	33
2. ΤΑΦΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	35
α. Υπέργεια κοιμητήρια και μορφές τάφων	36
β. Υπέργειοι τάφοι και χριστιανικά μασσωλεία	40
γ. Υπόγεια κοιμητήρια - Κατακόμβες	43
Σπουδαιότερες κατακόμβες της Ρώμης	45
Κατακόμβες εκτός της Ρώμης	51
δ. Κοιμητηριακοί ναοί	54
ε. Μαρτύρια	56
3. ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΩΝ ΤΑΦΩΝ	58
α. Ζωγραφική των κατακομβών	58
Θέση και διάταξη	58
Θέματα	59
i. Από την αρχαιότητα - τον ειδωλολατρικό κόσμο	59
ii. Χριστιανικά συμβολικά - αλληγορικά θέματα	65
iii. Θέματα από την Παλαιά και Καινή Διαθήκη	70
β. Ζωγραφική επίγειων τάφων	84
4. ΣΑΡΚΟΦΑΓΟΙ ΚΑΙ ΑΓΑΛΜΑΤΑ	87
α. Σαρκοφάγοι	87

β. Αγάλματα	92
Βιβλιογραφία	95
5. ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΟΙΚΟΙ ΛΑΤΡΕΙΑΣ	97
α. Αρχιτεκτονική	97
β. Ζωγραφική ευκτήριων οίκων ή κατ' οίκον εκκλησιών	103
Βιβλιογραφία	103
6. ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΝΑΟΔΟΜΙΑ	105
α. Τυπολογία	105
i. Η βασιλική	105
Προέλευση	106
Τύποι	110
ii. Περίκεντρα κτήρια	116
iii. Βασιλική με τρούλο	123
β. Κατασκευή, αρχιτεκτονικές μορφές και διάκοσμος	125
Υλικά και τεχνική δομής	125
Αρχιτεκτονικές μορφές και αρχιτεκτονικός διάκοσμος	128
γ. Τα προσκτίσματα του παλαιοχριστιανικού ναού	139
δ. Λειτουργικές κατασκευές	149
ε. Τα μνημεία	163
Τέταρτος αιώνας	163
Πέμπτος αιώνας - αρχές έκτου	170
Μνημεία της εποχής του Ιουστινιανού	189
Η Αγία Σοφία	189
Άλλα ιουστινιάνεια μνημεία	193
Γενικές παρατηρήσεις για την ιουστινιάνεια ναοδομία	193
στ. Χριστιανισμός και αρχαία τέχνη	
- Μετατροπές αρχαίων ιερών σε χριστιανικούς ναούς	200
Βιβλιογραφία	206
7. ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΚΗ	
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ	211
α. Κύρια γνωρίσματα	211
β. Το κεντρικό εικονογραφικό θέμα	212
γ. Παλαιοχριστιανικά επιτοίχια ψηφιδωτά. Παραδείγματα - μνημεία	213
δ. Τοιχογραφίες	244
ε. Φορητές εικόνες	248
Προέλευση	248

Περιεχόμενα	7
Τεχνική	250
Παλαιοχριστιανικές εικόνες	251
στ. Εικονογραφημένα χειρόγραφα	258
Βιβλιογραφία	262

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΠΡΩΤΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ (7ος αι. - 843)

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	267
2. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	270
α. Γενικά	270
β. Τυπολογία	270
Βιβλιογραφία	280
3. Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ (726-843)	281
Βιβλιογραφία	285

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
ΜΕΣΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ (843-1204)

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	289
2. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	292
α. Τυπολογία	292
β. Οι λεγόμενες «σχολές» Πρωτεύουσας και Ελλάδος	305
γ. Μνημεία - παραδείγματα	312
Βιβλιογραφία	322
3. ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	327
α. Εικονογραφικό πρόγραμμα των βυζαντινών ναών	327
β. Κύρια χαρακτηριστικά της μεσοβυζαντινής ζωγραφικής	339
γ. Η ζωγραφική κατά τον 9 ^ο - 10 ^ο αιώνα	340
Ψηφιδωτά	340
Τοιχογραφίες	346
δ. Η ζωγραφική από τον 11 ^ο αιώνα έως την άνοδο της δυναστείας των Κομνηνών (1000-1081)	349

Ψηφιδωτά	349
Τοιχογραφίες	358
ε. Η ζωγραφική την περίοδο των Κομνηνών και Αγγέλων (1081-1204)	361
Γενικά χαρακτηριστικά της τέχνης	361
Μνημεία της α΄ περιόδου της Κομνηνείας ζωγραφικής	362
Ψηφιδωτά	362
Τοιχογραφίες	367
Καλλιτεχνικές τάσεις και μνημεία του τελευταίου τέταρτου του 12 ^{ου} αιώνα	369
Φορητές εικόνες	346
Εικονογραφημένα χειρόγραφα	378
Βιβλιογραφία	382

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ ΥΣΤΕΡΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ (1204-1453)

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	389
2. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	392
α. Τυπολογία	392
β. Τα μνημεία	396
Βιβλιογραφία	402
3. ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	405
α. Η ζωγραφική κατά τον 13 ^ο αιώνα. Τα μνημεία	405
β. Η Παλαιολόγεια περίοδος	416
Γενικά χαρακτηριστικά της τέχνης	416
Τα μνημεία	419
α΄ φάση παλαιολόγειας ζωγραφικής	419
β΄ φάση παλαιολόγειας ζωγραφικής	427
Μετά το 1330	437
Φορητές εικόνες	440
Εικονογραφημένα χειρόγραφα	443
Βιβλιογραφία	445

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ
ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ (1453 - αρχές 19^{ου} αιώνα)

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ)	451
2. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	453
α. Τυπολογία, μνημεία	453
β. Κατασκευή, μορφές και διάκοσμος	456
Βιβλιογραφία	457
3. ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	459
α. Η Κρητική «Σχολή»	460
Τοιχογραφίες - Θεοφάνης ο Κρης	462
Σημαντικότερα έργα του Θεοφάνη του Κρητός	464
Άλλοι ζωγράφοι τοιχογραφιών	467
Ζωγράφοι φορητών εικόνων	469
i. Ζωγράφοι 15 ^{ου} - α΄ τέταρτου 16 ^{ου} αιώνα	469
ii. Ζωγράφοι β΄ τέταρτου 16 ^{ου} αιώνα - μέσα 17 ^{ου} αιώνα	474
iii. Ζωγράφοι του τέλους του 16 ^{ου} και του α΄ μισού του 17 ^{ου} αιώνα	478
iv. Ζωγράφοι του β΄ μισού του 17 ^{ου} αιώνα	478
β. Το εργαστήριο της «Καστοριάς»	481
γ. Η «σχολή» Θηβών ή Ηπείρου ή Βορειοδυτικής Ελλάδας	485
δ. Ο 17 ^{ος} και 18 ^{ος} αιώνας. Πορεία προς την νεοελληνική εκκλησιαστική ζωγραφική	492
Βιβλιογραφία	496
Προέλευση εικόνων	500

